

Teza: kara grzywny w postępowaniu karnym a kara pieniężna w postępowaniu dyscyplinarnym za ten sam czyn.

Skazanie w postępowaniu karnym na karę grzywny nie uzasadnia wymierzenia kary pieniężnej w postępowaniu dyscyplinarnym, przede wszystkim z tego powodu, że procedury, w toku których oceniony został ten sam czyn służą innym celom.

WO – 140/17

ORZECZENIE

z dnia 11 stycznia 2018 r.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie

w składzie:

Przewodniczący: SWSD Krzysztof Górecki

Sędziowie: SWSD Joanna Maruszewska /sprawozdawca/

SWSD Michał Łukasik

Protokolant: Aneta Stefańska

przy udziale Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego r.pr. Sławomira Pilipca

po rozpoznaniu w dniu 11 stycznia 2018 r. na rozprawie

sprawy radcy prawnego T. G.

obwinionego o czyny z art. 64 ust.1 ustawy o radcach prawnych w związku z art. 11 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego z dnia 22 listopada 2014 r.

z powodu odwołania Ministra Sprawiedliwości od orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego OIRP w Warszawie z dnia 10 lipca 2017 r., sygn. akt: D 34/17

orzeka:

1.

zmienia pkt 1 zaskarżonego orzeczenia w ten sposób, że przed słowami: „art.11 ust.1 Kodeksu Etyki Racy Prawnego” dodaje się „art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. ustawy o radcach prawnych w zw. z.” oraz w ten sposób, że przed wyrazami: „art. 65 ust. 1 pkt 3” skreśla się wyrazy „art. 64 ust. 1 i” oraz w ten sposób, że skreśla się słowa „karę pieniężną w wysokości 3000 zł (trzy tysiące złotych) i w to miejsce wpisuje się „karę zawieszenia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego na czas 1 (jednego) roku oraz dodatkowo zakaz wykonywania patronatu na czas 3 (trzech) lat”;

2.

w pozostałym zakresie orzeczenie utrzymuje w mocy;

3.

zasądza od obwinionego koszty postępowania odwoławczego w kwocie 1.100,00 (słownie: jeden tysiąc sto) złotych na rzecz Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 28 kwietnia 2016 r. Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie wszczął – na skutek zawiadomienia złożonego przez (...) W. III - dochodzenie w sprawie popełnienia przestępstwa przez radcę prawnego T. G. w bliżej nieokreślonym czasie, lecz nie później niż w 2016 r. przestępstwa określonego w art. 180a k.k., tj. naruszenia art. 11 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, którego tekst jednolity stanowi załącznik do Uchwały Nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 r. w zw. z art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych.

Postanowieniem z dnia 30 maja 2016 r. (...) W. zawiesił dochodzenie w sprawie dotyczącej radcy prawnego T. G. - na podstawie art. 67 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. 2015.507) - do czasu ukończenia postępowania karnego.

W dniu 10 marca 2017 r. (...) W. poinformował (...) iż wyrokiem nakazowym (...) uznał T. G. winnym popełnienia zarzucanego mu czynu - nie zastosowania się do decyzji nr (...) organu administracji samorządu terytorialnego (...) D. M. z dnia 6 maja 2010 r. o cofnięciu uprawnień do kierowania pojazdami mechanicznymi – prowadząc na drodze publicznej samochód marki B. (...) o nr rej. (...), tj. o czyn z art. 180a k.k. i za popełnienia zarzucanego mu czynu stanowiącego występki z art. 180 k.k. i wymierzył karę 50 (pięćdziesięciu) stawek dziennych grzywny, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 60,00 zł.

Postanowieniem z dnia 30 marca 2017 r. (...) w W. postanowił podjąć dochodzenie w przedmiotowej sprawie.

Postanowieniem z dnia 25 kwietnia 2017 r. (...) w W. przedstawił radcy prawnemu T. G. (WA- (...)) zarzut, że w dniu 4 stycznia 2016 r. w W. na ul. (...) nie zastosował się do decyzji nr (...) organu administracji samorządu terytorialnego (...) D. M. z dnia 6 maja 2010 r. o cofnięciu uprawnień kierowania pojazdami mechanicznymi – prowadząc na drodze publicznej samochód marki B. (...) o nr rej. (...), wskutek czego postępował w sposób sprzeczny z prawem, jak również naruszył godność zawodu radcy prawnego w życiu prywatnym, tj. popełnienia czynu z art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w związku z art. 180a k.k. oraz w związku z art. 11 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, którego tekst jednolity stanowi załącznik do Uchwały nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 r. (k. 31-32).

Orzeczeniem z dnia 10 lipca 2017 r. (...) W. uznał radcę prawnego T. G. winnym zarzucanego wnioskiem o ukaranie czynu, który to czyn stanowi przewinienie dyscyplinarne jako czyn sprzeczny z zasadami wyrażonymi w art. 11 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego i za czyn ten na podstawie art. 64 ust 1 i art. 65 ust 1 pkt 3 ustawy o radcach prawnych wymierza karę pieniężną w wysokości 3000 zł.

W ocenie Sądu I instancji nie ma najmniejszych wątpliwości, iż obwiniony radca prawny T. G. dopuścił się przewinienia dyscyplinarnego zarzucanego wnioskiem o ukaranie, tj. postępowania w sposób sprzeczny z prawem, jak również naruszenia godności zawodu radcy prawnego w życiu prywatnym poprzez niezastosowanie się w dniu 4 stycznia 2016 r. w W. przy ul. (...) do decyzji nr (...) organu administracji samorządu terytorialnego (...) D. M. z dnia 6 maja 2010 r. o cofnięciu uprawnień kierowania pojazdami mechanicznymi – prowadząc na drodze publicznej samochód marki B. (...) o nr rej. (...). Przede wszystkim podkreślić należy, że prawomocnym wyrokiem (...) w W. z dnia 9 czerwca 2016 r. (...) obwiniony został uznany za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu stanowiącego występki z art. 180a k.k. Wyrok ten pozostaje wiążący także dla organów samorządu radcowskiego, co do faktu popełnienia czynu w nim opisanego. Ponadto, z zebranego w sprawie materiału dowodowego, w tym z protokołu przesłuchania obwinionego wynika, że przyznał się on do popełnienia czynu zabronionego z art. 180a k.k.

Uznając winę obwinionego w zakresie objętym zarzutem wniosku o ukaranie, (...) W., mając na uwadze zawiniony charakter popełnionego przewinienia dyscyplinarnego uznał, że adekwatne będzie orzeczenie wobec obwinionego za ten czyn kary pieniężnej w wysokości 3.000 zł, albowiem wymierzona kara jest uzasadniona stopniem winy

i charakterem dokonanego naruszenia zasad Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, które to zasady powinny być przestrzegane przez obwinionego.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 70⁶ ust. 2 ustawy o radcach prawnych, biorąc pod uwagę czynności podjęte w postępowaniu.

Odwołaniem z dnia 7 września 2017 r. Minister Sprawiedliwości zaskarżył orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie z dnia 10 lipca 2017 r., sygn. akt D 34/17, na niekorzyść obwinionego radcy prawnego T. G., w zakresie rozstrzygnięcia o karze dyscyplinarnej.

Minister Sprawiedliwości zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił rażącą niewspółmierność wymierzonej obwinionemu kary w stosunku do stopnia społecznej szkodliwości czynu oraz stopnia winy radcy prawnego T. G. i wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez wymierzenie obwinionemu kary zawieszenia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego na okres jednego roku oraz kary dodatkowej zakazu wykonywania patronatu na okres trzech lat.

Zdaniem Ministra Sprawiedliwości rozstrzygnięcia Sądu w kwestii kary nie sposób uznać za zasadne, albowiem szkodliwość umyślnego czynu radcy prawnego jest wysoka, a samo zachowanie podważa zasady etyczne związane z zawodem radcy prawnego, tym samym Okręgowy Sąd Dyscyplinarny w Warszawie wymierzył obwinionemu karę niewspółmiernie niską.

W odwołaniu wskazano także, iż Obwiniony świadomie dopuścił się naruszenia obowiązującego porządku prawnego, poruszając się po drodze publicznej samochodem pomimo cofnięcia uprawnień do kierowania pojazdami mechanicznymi, zaś skazanie w postępowaniu karnym na karę grzywny nie uzasadnia wymierzenia kary pieniężnej w postępowaniu dyscyplinarnym, przede wszystkim z tego powodu, że procedury, w toku których został oceniony ten sam czyn służą innym celom. Dalej w odwołaniu wskazano, iż postępowanie dyscyplinarne rządzi się wyższymi standardami etycznymi i ocenia zachowania, które niejednokrotnie wcale nie stanowią czynu zabronionego, lecz stanowią naruszenie zasad prawidłowego wykonywania zawodu i uchybiającym jego godności.

Zdaniem Ministra Sprawiedliwości, wydając orzeczenie w sprawie Sąd winien zważyć, aby orzeczona kara była współmierna do stopnia zawinienia i społecznej szkodliwości czynu, odpowiadała społecznemu poczuciu sprawiedliwości oraz aby realizowała cele zapobiegawcze i wychowawcze w stosunku do sprawcy czynu zabronionego. Dalej, w ocenie Ministra Sprawiedliwości nieetyczne zachowanie obwinionego wpływa na negatywne postrzeganie osób wykonujących zawody zaufania publicznego, co prowadzi to do konstatacji, iż radca prawny T. G. swoim zachowaniem nie tylko podważył zaufanie i wizerunek swojej osoby, lecz również godził w dobre imię radców prawnych oraz naruszył standardy składające się na budowanie pozytywnego odbioru całego systemu wymiaru sprawiedliwości.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych ustalił i zważył, co następuje:

Odwołanie Ministra Sprawiedliwości jest zasadne.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny podziela stanowisko Ministra Sprawiedliwości, co do rażącej niewspółmierność wymierzonej obwinionemu kary pieniężnej w kwocie 3000 zł, w stosunku do stopnia społecznej szkodliwości czynu oraz stopnia winy radcy prawnego T. G..

Sąd w obecnym składzie wskazuje, iż podziela obowiązujący zarówno w orzecznictwie jak i piśmiennictwie pogląd, iż rażąca niewspółmierność kary zachodzi wówczas, gdy suma zastosowanych kar za przypisany czyn nie uwzględnia należyte stopnia jego społecznej szkodliwości oraz nie realizuje w wystarczającej mierze celów kary w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa, z jednoczesnym uwzględnieniem celów zapobiegawczych i wychowawczych, jakie kara ma osiągnąć w stosunku do skazanego (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 30 listopada 1990 r., WR 363/90, OSNKW 1991, z. 7 – 9, poz. 39; z dnia 5 czerwca 2014 r., SNO 22/14, OSNSD 2014, poz. 35).

Rację ma Minister Sprawiedliwości, iż szkodliwość umyślnego czynu radcy prawnego jest wysoka, a samo zachowanie podważa zasady etyczne związane z zawodem radcy prawnego. Sąd odwoławczy podziela argumentację zawartą w odwołaniu, iż skazanie w postępowaniu karnym na karę grzywny nie uzasadnia wymierzenia kary pieniężnej w postępowaniu dyscyplinarnym, przede wszystkim z tego powodu, że procedury, w toku których oceniony został ten sam czyn służą innym celom.

Zdaniem tut. Sądu - mając na uwadze okoliczności sprawy - nawet najwyższa kara pieniężna byłaby w tym przypadku zbyt łagodna, tzn. niewspółmiernie niska.

Uwzględniając tym samym zarzut odwołania Ministra Sprawiedliwości Wyższy Sąd Dyscyplinarny dokonał odmiennej - od dokonanej przez Sąd I instancji - oceny okoliczności mających wpływ na wymiar kary.

Wskazać należy, iż karą współmierną i sprawiedliwą jest tylko kara wymierzona z uwzględnieniem wszystkich dyrektyw wymiaru kary i wszystkich okoliczności obciążających i łagodzących.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny dokonując zmiany w zakresie wymiaru kary wziął pod uwagę wszelkie aspekty przedmiotowej sprawy mające wpływ na wymiar kary, a co do których Sąd I instancji odniósł się zdawkowo. Zarówno okoliczności przemawiające na korzyść obwinionego tj. fakt, iż do tej pory obwiniony nie był karany, oraz przyznanie się przez niego do winy. Na wymiar kary bez wątpienia miały także wpływ okoliczności działające na niekorzyść obwinionego, tj. przede wszystkim stopień winy obwinionego, oraz naruszenie podstawowych zasad etyki, godząc tym samym w najważniejsze dla zawodu wartości. Podkreślenia wymaga fakt, iż, stopień winy oraz społecznej szkodliwości czynu popełnionego przez obwinionego jest duży, działał on bowiem umyślnie w zamiarze bezpośrednim, dodatkowo popełniony przez niego czyn stanowi przestępstwo, określone w art. 180a kk - prowadzenie pojazdu określonego rodzaju w określonych miejscach wbrew decyzji organu o cofnięciu uprawnienia do kierowania pojazdami. Nadmienić także należy, iż pobudek obwinionego także nie można uznać za uzasadnionych, i tym samym nie stanowiły one okoliczności łagodzącej.

W ocenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego, zarówno względy prewencji indywidualnej, jak i generalnej, przy uwzględnieniu okoliczności podmiotowo - przedmiotowych czynu, zdecydowanie przemawiają za orzeczeniem kary zawieszenia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego w wysokości wskazanej przez Ministra Sprawiedliwości tj. 1 roku, taka kara jest – również zdaniem Sądu - jak najbardziej zasadna i sprawiedliwa, wymierzona w granicach winy i współmierna do stopnia społecznej szkodliwości popełnionego czynu, nadto odpowiadająca społecznemu poczuciu sprawiedliwości oraz realizująca cele zapobiegawcze i wychowawcze w stosunku do obwinionego, a więc w pełni odpowiadająca dyrektywom sformułowanym w przepisie art. 53 k.k. Zdaniem Sądu okres jednego roku jest wystraszająco długi, by obwiniony odczuł dolegliwość orzeczonej kary i wagę popełnionego deliktu, jednak nie wykracza poza stopień winy. Sąd orzekający w pełni podziela stanowisko Ministra Sprawiedliwości, także co do wysokości kary dodatkowej orzekanej obligatoryjnie (przy orzeczeniu kary zawieszenia prawa do wykonywania zawodu) - zakazu patronatu na czas 3 lat. Zdaniem Sądu celowym jest by osoba, która popełnia delikt dyscyplinarny, będący jednocześnie przestępstwem, nie wykonywała w wskazanym okresie patronatu nad młodymi adeptami zawodu radcy prawnego.

W tym miejscu Wyższy Sąd Dyscyplinarny wskazuje, na wyroku Sądu Najwyższego, z dnia 26 czerwca 2006 r. sygn. akt SNO 28/06, LEX nr 568924, w którym Sąd ten zwrócił uwagę, iż „nie można zapominać o specyfice odpowiedzialności dyscyplinarnej, realizowanej przez organy korporacyjne, którym, na mocy art. 17 ust. 1 Konstytucji RP, powierzono sprawowanie pieczy nad należytym wykonywaniem zawodów zaufania publicznego. To właśnie odpowiednie organy quasi-sądowe samorządu zawodowego kształtują poziom sankcji za określone przewinienia dyscyplinarne, zaś kontrolna funkcja Sądu Najwyższego w trybie postępowania kasacyjnego nie powinna polegać na zbyt daleko idącej interwencji w to uprawnienie samorządu. W kontekście zarzutu rażącej niewspółmierności kary, jego uwzględnienie ograniczać się musi zatem do skrajnych wypadków, w których występuje drastyczna różnica między karą wymierzoną przez sąd korporacyjny, a karą, którą w świetle dyrektyw jej wymiaru należałoby orzec.”

Stąd też Sąd II instancji wymierzając kary wziął pod uwagę cele zapobiegawcze i wychowawcze, które powinny one osiągnąć. Kara w orzecznym wymiarze – w ocenie Sądu - powinna niewątpliwie odstraszyć obwinionego od ponownego popełnienia takiego czynu i spełnić swój cel prewencji indywidualnej. Orzeczone karze spełnia również swoje cele, jeśli chodzi o kształtowanie świadomości prawnej społeczeństwa, a także sprawiedliwości społecznej i utwierdzi społeczeństwo w przekonaniu, że kara ze wszelkich miar jest sprawiedliwa, i że każdy poniesie odpowiedzialność w wypadku naruszenia prawa.

W świetle powyższego, mając zwłaszcza na uwadze, iż obwiniony jest radcą prawnym, tym samym obowiązuje go podwyższony standard zachowań i wymagań moralnych oraz przestrzeganie prawa i zasad moralnych także w życiu prywatnym - orzeczone karze jest ze wszelkich miar prawidłowa.

Ponadto wskazać należy, iż Wyższy Sąd Dyscyplinarny poprawił błędną kwalifikację czynów, w orzeczeniu w ten sposób, że : przed słowami: „art.11 ust.1 Kodeksu Etyki Racy Prawnego” dodaje się „ art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. ustawy o radcach prawnych w zw. z.” oraz w ten sposób, że przed wyrazami: „art. 65 ust. 1 pkt 3” skreśla się wyrazy „art. 64 ust. 1 i”.

O kosztach postępowania przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie rozstrzygnięto na podstawie art. 70 § 6 ust. 1 - 3 ustawy o radcach prawnych.

Mając na uwadze powyższe, orzeczono jak w sentencji.